

ת"פ 39132/05/16 - מדינת ישראל נגד מאיר ליטמן

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 39132-05-16 מדינת ישראל נ' ליטמן
בפני כב' השופט אילן סלע

בעניין: מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)
נגד
מאיר ליטמן
ע"י ב"כ עו"ד יאיר קורן

המאשימה

הנאשם

נוכחים: ב"כ המאשימה הגב' שירה אלהרר, מתמחה

ב"כ הנאשם עו"ד חנן ג'בסקי

בהעדר הנאשם (ברשות)

הכרעת דין

אני מזכה את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

כתב האישום ותשובת הנאשם

1. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של תקיפת שוטר בנסיבות מחמירות לפי סעיף 274(1) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), עבירה של אימים לפי סעיף 192 לחוק ועבירה של העלבת עובד הציבור לפי סעיף 288 לחוק.

2. לפי המתואר בכתב האישום, ביום 26.04.2013 בסמוך לשעה 21:00 בערב, שהיה ליל שבת, הגיעו השוטרים מרדכי אבוטבול (להלן: "השוטר מוטי") והשוטר רונן מטבבו לטפל באירוע אלימות בין שני אחים ברחוב נוף רמות 72/1 לאחר שהתקבלה קריאה מאת אחיו של הנאשם צבי הירש ליטמן (להלן: "האח").

3. נטען, כי השוטרים עצרו את האח והודיעו לנאשם כי הוא מעוכב ועליו להתלוות אליהם למשטרה. השוטרים גם הזעיקו סיוע משטרת נוסף, את השוטר יעקב לובשיץ (להלן: "השוטר קובי") והשוטר דור ביטון (להלן: השוטר דור").

4. הנאשם סרב להתלוות אל השוטרים בטענה כי בנותיו בבית וכי אינו מוכן לנסוע בשבת, ולמרות הזהרותיו של השוטר קובי, הנאשם התחיל לרוץ מהמקום לכוון מסוף האוטובוסים. השוטרים דלקו בעקבותיו תוך שהשוטר קובי צועק לעברו "עצור, משטרה". כאשר השוטרים השיגו את הנאשם וניסו לעצור אותו, הוא התנגד למעצר, בעט בשוטרים, נשך ובעט בצלעותיו של השוטר דור, שרט אותו וקילל את השוטרים באומרו "אתם יותר גרועים מערבים ונאצים ותשלמו על זה ביוקר".

5. השוטרים הצליחו לאזוק את הנאשם בידו השמאלית בלבד, והוא המשיך להתפרע והחלה להיווצר המולה מסביב. השוטר קובי הפעיל כנגד הנאשם את מכשיר השוקר מספר פעמים עד שהצליח לאזוקו. בהמשך, בזמן שהשוטרים הכניסו את הנאשם לג'יפ המשטרה, הנאשם בעט בשוטר דור וכך גם במהלך הנסיעה, הנאשם המשיך להשתולל, לבעוט ולקפוץ והשוטר קובי הפעיל נגדו שוב את השוקר החשמלי.

6. הנאשם כפר במיוחס לו. לטענתו השוטרים הגיעו מלכתחילה לאירוע כי הוא זה שהותקף על ידי האח ועל כן השוטרים עצרו את אחיו, התוקף. לטענתו, כאשר השוטרים בקשו ממנו להתפנות לתחנת המשטרה הוא הסביר להם שהוא יבוא לתחנת המשטרה לאחר השבת זאת בשל רצונו להימנע מחילול השבת ומפני שלא רצה להשאיר את בנותיו בחזקת הסבא והסבתא. ואולם, בתגובה השוטרים תקפו אותו בתוך הבית בשוקר חשמלי ומהבהלה הוא נמלט מהמקום.

7. לטענת הנאשם בזמן שהוא נמלט מהשוטרים הם רדפו אחיו ותקפו אותו שוב ושוב באמצעות שוקר חשמלי. לא הועילו כל ניסיונותיו שלו וכן ניסיונותיהם של אזרחים עוברי אורח להפסיק את השוטרים מתקיפתם. לדבריו, כל תגובותיו האלימות שבעט ודחף את השוטרים היו תגובות חסרות שליטה שגופו הגיב לשימוש הרב שהופעל על גופו מהשוקר החשמלי. הוא גם טען כי אומנם הוא לא זוכר שאמר את המיוחס לו, אך גם אם הדברים נאמרו הדבר נעשה בחוסר שליטה כתגובה לשימוש הרב בשוקר החשמלי שהופעל נגדו.

המסקנת הראייתית

המאשימה הצטיידה עם עדויות השוטרים מוטי, קובי ודור.

עדות השוטר מוטי

8. השוטר מוטי ציין בעדותו כי אינו זוכר כלל את פרטי האירוע, אך אישר כי דו"ח הפעולה נכתב על ידו על אף שהוא לא נחתם על ידו. יצוין כי תחילה טען השוטר מוטי בחקירתו הנגדית כי דו"ח הפעולה נכתב על ידו בלבד. ברם, משהופנה לכך שנרשם בדו"ח כי הנאשם ברח ורץ בין הבניינים בעוד שהוא עצמו לא השתתף במרדף ונותר בבית השיב כי היה עמו שוטר מג"ב נוסף בניידת ודו"ח הפעולה נכתב יחד אתו.

9. בדו"ח הפעולה ציין השוטר מוטי כי הגיע לבית נוכח קריאת האח והם פגשו בו עם הגעתם. האח סיפר לו כי זרק צלחת על הרצפה לאחר שהתעצבן והנאשם תפס אותו והחל לחנוק אותו עד שהגיס הפריד ביניהם. האח הוסיף וסיפר לו כי הנאשם הכה אותו ובעט בו ואמר לו שהוא יהרוג אותו עוד הלילה. עוד צוין בדו"ח כי הדירה הייתה מבולגנת, וכי הנאשם אמר כי לא הכה את אחיו ושהאח חולה בנפשו וכי מזה תקופה הוא אינו נוטל את תרופותיו. בשלב זה האח החל להשתולל ולזרוק כוסות והא נעצר על ידם. לאחר מכן, השוטר מוטי הודיע לנאשם כי עליו להגיע עמם לתחנת המשטרה, והגיס התערבו וציינו כי לנאשם יש שתי בנות קטנות. הם הזהירו אותם שלא להתערב ואמרו להם כי "יותר טוב ששניהם עכשיו יהיו אצלנו במשטרה ככה יהיה לה שקט כי שניהם אלימים והם עלולים לפגוע אחד בשני ובמשפחה ולגרור נזק". הנאשם סרב לשתף פעולה ולהתלוות אליהם לתחנה ועל כן נתבקש סיוע כדי לסייע בפיוני האחים לתחנה. כאשר הגיע השוטר קובי הם הוציאו את הנאשם והאח לחצר הבית והם שבו והודיעו לנאשם כי עליו להתלוות אליהם לתחנה. שוב, הגיס פנו אליהם שלא יקחו את הנאשם מאחר ומדובר ביום שבת ולנאשם שתי ילדות קטנות במקום. או אז, הנאשם ברח והשוטר קובי יחד עם שוטרים נוספים רצו אחריו בין הבניינים וקראו לו לעצור. אכן, הדו"ח אינו חתום, ואולם משהשוטר מוטי אישר כי הדברים נכתבו על ידו בזמן אמת אין מניעה מלקבל אותו כראיה על יסוד כלל הקפאת הזכירה שבעבר.

עדות השוטר קובי

10. השוטר קובי זכר את האירוע באופן חלקי. הוא זכר כי לפני כ-4 שנים, באחד מלילות שבת, הוא נתבקש להגיע לבית לסייע לשוטר מוטי בטיפול באירוע של אלימות במשפחה, תקיפה בין שני אחים. לדבריו, השוטר מוטי ביקש ממנו לסייע לו לעכב את שני האחים, הנאשם ואחיו, אך הנאשם התנגד לעיכוב. הוא זכר שהנאשם ציין שיש לו 2 בנות והחל לרוץ אל מחוץ לבית ובין הבניינים בשכונה עד שהם הצליחו להשיגו ולעצור אותו.

11. השוטר קובי הוסיף וסיפר כי גם לאחר שהם עצרו את הנאשם הוא המשיך להתנגד למעצר, התפרע השתולל והם לא הצליחו לאזוק אותו. לדבריו, הוא הזהיר את הנאשם כי אם ימשיך להשתולל ולהתנגד למעצר הוא ישתמש נגדו בטייזר, אך הנאשם המשיך להתפרע והוא השתמש כנגדו במכשיר הטייזר. ואולם, הדבר לא הועיל והנאשם המשיך להתפרע, לנשוך ולשרוט. הוא נשך אותו בידו והותיר בו סימן ולשותף שהיה עמו הוא שבר מספר צלעות.

12. בחקירתו הנגדית אישר השוטר קובי כי השוטר מוטי רק ביקש סיוע ברשת הקשר, אך לא פירט את פרטי האירוע. עם זאת הוא הבין כי מדובר בתקיפה. הוא עצמו לא ראה את הנאשם תוקף, אך לאחר שהגיע למקום הבין שמדובר בתקיפה בין שני אחים והוא נתבקש לסייע במעצר. לדבריו, הוא לא חוקר דברים בשטח. הוא נתבקש לסייע במעצר, וכך עשה. הוא לא זכר שהנאשם אמר כי אין לו בעייה לשתף פעולה והוא יבוא לתחנת המשטרה במוצאי שבת, אך כאמור, הוא זכר שהנאשם אמר שיש לו שתי בנות. הוא גם אישר שהם עכבו את האח אך לדבריו היה צורך לעכב גם את הנאשם שכן אין מקום לעריכת בירורים בשטח. מקום בו ישנה תקיפה הדדית לא משאירים אחד מהם בבית.

13. עוד ציין השוטר קובי כי הייתה התקהלות של חרדים שכינו אותם "נאצים" ו"בהמות" אך הוא לא זכר לומר שהנאשם אמר "נאצים תשלמו על זה ביוקר". כן ציין שבשעה שרדף אחרי הנאשם הוא צעק לעברו מספר פעמים שהוא עצור. באשר לנשיכה שנשך על ידי הנאשם ציין השוטר קובי כי היא הותירה סימן אך הוא לא זכר לומר אם היא צולמה על ידו או על ידי החוקר במהלך מסירת הודעתו.

14. השוטר דור סיפר בעדותו כי התקבלה קריאה בשעות הערב לסייע במקרה אלימות בין שני אחים בשכונת רמות. כאשר הגיע למקום הוא שמע את השוטר מוטי צועק, והוא והשוטר קובי רצו על מנת לסייע לו. כשהתקרב הוא הבחין באדם אזוק יושב על חומה, רגוע ובשוטר מוטי מדבר בצד עם הנאשם. הוא שמע שהשוטר מוטי אמר לנאשם כי הוא מעוכב אך הנאשם אמר כי הוא מתנגד לעיכוב. או אז, השוטר מוטי אמר לנאשם כי ברגע שהוא מתנגד לעיכוב עליו לעצור אותו.

15. השוטר דור המשיך וסיפר כי גיסו של הנאשם שנכח במקום החל לצעוק ולהתלהם. הגיס ניגש לעבר הנאשם וניסה להפרידו מהשוטר מוטי. הוא ניסה להזיז את הגיס ואז הנאשם החל לברוח והשוטרים רצו בעקבותיו עד שהשיגו אותו בפתח בית כנסת. הם ניסו לאזוק את הנאשם אך הצליחו לאזוק רק את ידו השמאלית, והנאשם המשיך להתלהם. בשלב זה נוצרה במקום המולה של עוברים ושבים. גיסו של הנאשם צעק לעבר השוטרים "נאצים" ו"ערבים", באותו זמן שהוא התעמת עם הנאשם. תוך כדי העימות הוא והנאשם נפלו על הרצפה והוא נחבל בידו. לדבריו, הנאשם היכה אותו בצלעותיו ואמר לו כי הם עוד ישלמו על כך. לבסוף הוא הצליח לאזוק את הנאשם ולהכניסו לניידת, אך גם בתוכה הנאשם המשיך להשתולל והשוטר קובי השתמש נגדו בשוקר חשמלי. בחקירתו הנגדית הוא שב וציין כי לא היה עד לאלימות בין האחים אך היה עד לסירובו של הנאשם לעיכוב. הוא לא היה מודע לכך שהנאשם ביקש להגיע לתחנת המשטרה לאחר צאת השבת וכן לא ראה את בנותיו של הנאשם.

אל מול עדויות השוטרים התייצב הנאשם עם גרסתו שלו ולצדו עדויות אמו וגיסו.

עדות הנאשם

16. מנגד הנאשם סיפר בעדותו כי אחיו שהתקשר למשטרה אינו בריא בנפשו, והוא התפרע באותו ליל שבת בבית הוריהם, זרק דברים על אמו, על הילדים ששהו בבית ועל הגיס ולאחר כל זאת הוא התקשר למשטרה. לדבריו, האח לא טען שהוא תקף אותו וגם היום אינו טוען כך. השוטר מוטי שהגיע למקום עיכב את האח לחקירה והציע גם לו לבוא לתחנת המשטרה למסור גרסה. לדבריו, גם גיסו ניסה לשכנע את השוטר שלא להתלוות אליו לתחנת המשטרה ולבסוף השוטר מוטי הסכים שהנאשם לא יתלווה עמו לתחנת המשטרה. אלא, שבאותו רגע הגיע השוטר קובי ומבלי להחליף עמו ולו מילה, ניגש אליו והפעיל כנגדו את הטייזר לבין רגליו. לדבריו, השוטר קובי תקף אותו מינית ומהבהלה הוא החל לרוץ החוצה. השוטרים רצו בעקבותיו עד שהשיגו אותו, אזקו אותו בידו השמאלית, שעה שבידו הימנית הוא אחז בגדר שהייתה ברחוב. השוטר קובי המשיך להשתמש נגדו בטייזר. לדבריו, הוא היה יחיד מול מספר רב של שוטרים ולא הייתה לו אפשרות לתקוף את השוטרים. השימוש בטייזר היה משפיל ומיותר והוא לא פסק גם כאשר הוא כבר היה אזוק בתוך הניידת. השוטר קובי השפיל אותו בניידת, כינה אותו בכינויי גנאי ואף פנה אליו ואמר לו: "אתה נקבה. מה אתה קופץ? כולה נתתי לך טייזר בביצים". הנאשם הכחיש כי בעט במי מהשוטרים וציין כי הוא לא יכול היה להתנגד לארבעה שוטרים בזמן שהוא אזוק בידו השמאלית ואוחז בגדר בידו הימנית.

17. הנאשם הוסיף וסיפר כי בעקבות האירוע הוא הגיש תלונה למחלקה לחקירות שוטרים (מח"ש), מסר להם את מספר הפלאפון שלו לברורים ועדכונים ואף העביר להם תמונות בצבע שצולמו שלושה ימים לאחר האירוע המתעדות

את הפגיעה בו וכן תיעוד רפואי אודות הפגיעות שנגרמו לו כתוצאה מהשימוש הרב בטייזר (נ/1). מח"ש אכן פנו אלו וביקשו שייתן להם שמות של עדים לאירוע, והוא עשה זאת. עם זאת, הוא אינו ידוע כיצד תלונתו טופלה, אם בכלל, זאת בין היתר בשל העובדה כי הוא מתגורר בארה"ב ולא עוֹדֵךְ על ידי מח"ש. הוא עצמו לא ערך בירור אודות הטיפול בתלונתו מאחר ולא רצה להיזכר באירוע שהיה מאוד טראומתי עבורו.

18. להשלמת התמונה יצוין כי מח"ש החליטה, ביום 25.05.14, לסגור את התיק "ללא חקירה מאין עניין לציבור". בקשה למתן ארכה להגשת ערר שהוגשה בחלוף זמן רב נדחתה.

עדות אִם הנאשם

19. האם סיפרה בעדותה כי יש לה בן אחר לוקה בנפשו (האח), ובליל שבת, בו אירע האירוע נשוא כתב האישום, מצבו הנפשי היה גרוע מאוד. לפתע הוא החל להשתולל ולזרוק צלחות בבית. בנה הנוסף, הנאשם, החזיק בו כדי שיחדל ממעשיו, אך הוא המשיך להשתולל, יצא החוצה והתקשר למשטרה. כאשר המשטרה הגיעה, אחד השוטר מוטי נכנס לבית ודיבר עם הנאשם, אתה, ועם הגיס בניסיון להבין מה אירע. את בנה השני, האח, עצרו מיד. הם ניסו להסביר לשוטר כי הנאשם שומר שבת ואינו נוסע בשבת וכי שתי בנותיו עמו והוא אינו יכול להשאירן לבד בלי שיהיה מי שיטפל בהן. תוך כדי שיחה עם השוטר מוטי, נכנס לבית השוטר קובי, ראה את הבלגן בבית, התעצבן והפעיל את השוקר כנגד הנאשם. לדבריה, אולי בשל כך הנאשם ברח. היא לא הבחינה בנאשם מכה או נושך מי מהשוטרים שהם אלו שהחלו להשתמש נגדו בשוקר.

עדות גיסו של הנאשם

20. גם הגיס סיפר בעדותו כי האח סובל מבעיות נפשיות והוא היה מאושפז מספר פעמים בבית חולים. בליל שבת בו ארע האירוע, האח התנהג בצורה שאינה נורמטיבית לבנותיו של הנאשם, הוא כעס וצעק והנאשם שרצה להגן על בנותיו ניסה להרגיעו, אך ללא הצלחה. האח השתולל, צעק, שבר צלחות וכוסות והתנהג בצורה אלימה. גם הוא וגם הנאשם ניסו לאחוז באח ולהפסיקו ממעשיו אך הוא נחלץ מהם, יצא למרפסת והתקשר למשטרה. גם כאשר השוטרים הגיעו לבית, האח המשיך לזרוק צלחות וכוסות לעיני השוטרים שמיד אזקו אותו והוציאו אותו למרפסת הבית.

21. הגיס המשיך וסיפר כי השוטר מוטי הסביר לנאשם שהוא צריך להתלוות אליו לתחנת המשטרה למתן עדות, אך הנאשם הסביר לשוטר שהדבר אינו אפשרי בשל קדושת השבת ובשל הצורך להישאר עם בנותיו ולהשגיח עליהן. הגיס ציין כי הם שכנעו את השוטר מוטי שהנאשם אינו יכול להתלוות אליו והוא יגיע לתחנת המשטרה בצאת השבת, אך בשלב זה, נכנסו שני שוטרי מג"ב, אחד מהם הוא השוטר קובי שהתפרץ והחל בצעקות ובאלימות. הוא עצמו הותקף ברגלו באמצעות שוקר חשמלי ושאל מדוע תוקפים אותו בזמן שהוא מוסר לשוטר שהם שומרי שבת.

22. בשלב זה, לפתע, הנאשם החל לברוח כשהוא רץ לתוך שכונת המגורים והשוטרים בעקבותיו עד שהשיגו אותו ליד מבנה של ישיבה. הוא ראה כיצד השוטרים משכיבים את הנאשם על הקרקע, כשאחד מהשוטרים שוכב על פלג גופו העליון ושוטר אחר על רגליו. במצב זה, אחד השוטרים הפעיל נגד הנאשם את מכשיר השוקר באופן רציף. הנאשם

ביקש שיניחו לו ואמר כי הוא מוכן להתלוות אליהם, אך השוטר המשיך להשתמש כנגדו בשוקר. הנאשם לא יכול היה לזוז. ראשו היה מוטה לאחור וידי ורגליו תפוסות. הוא שכב כך מספר דקות כשבאותו זמן הופעלה נגדו אלימות מצד השוטר. לאחר מכן הם לקחו את הנאשם לניידת ונסעו משם.

23. בחקירתו הנגדית ציין הגיס כי אכן היו קריאות "נאצים" ו"ערבים" כלפי השוטרים, אך במקום התגודדו מספר רב של בני ישיבה ושכנים שיצאו מבתיהם כך שלא ניתן לדעת מי מהם קרא קריאות אלו. הוא גם שלל את הטענה כי הנאשם נשך את השוטר קובי או בעט בצלעותיו של השוטר דור. לדבריו, בשום שלב לא נאמר לנאשם שהוא מעוכב או עצור ולא הוזהר כי אם לא יסכים להיות מעוכב הוא יעצר.

דין והכרעה

קביעת הממצאים העובדתיים

24. לאחר שמיעת מכלול העדויות ובחינתן התמונה העולה היא כי שעה שהשוטר מוטי הגיע לבית עמד בפניו חשד לביצוע תקיפה על ידי הנאשם נוכח פניית האח למוקד המשטרה בתלונה על תקיפה. כשהגיע לבית הוא גם שמע ישירות מפי האח שהנאשם תקף אותו ואף איים עליו. הנאשם הכחיש בפני השוטר את התקיפה וציין כי האח לוקה בנפשו. הגיס תמכו בגרסת הנאשם. בשלב זה, האח החל להשתולל ולזרוק כוסות והוא נעצר על ידי השוטרים.

25. השוטר מוטי אמר לנאשם כי עליו להתלוות עמו לתחנת המשטרה, אך הנאשם יחד עם אמו וגיסו ניסו להסביר לשוטר כי הדבר בעייתי, הן בשל קדושת השבת והן בשל בנותיו הקטינות של הנאשם המצויות תחת השגחתו. לא ניתן לקבוע כי הנאשם הבין כי הוא מעוכב ואת משמעות העיכוב. גרסתו של הנאשם כי בינו לבין השוטר התנהל דין ודברים אודות הנסיעה לתחנה מקובלת עלי שכן גם השוטר מוטי לא הכחיש אותה. הנאשם והגיס טענו כי בסופו של דבר השוטר מוטי הסכים להותירו בבית. לא ניתן לשלול זאת.

26. בשלב זה הגיע לבית השוטר קובי, וכפי שניתן ללמוד מהעדויות, עם הגעתו הוא פעל לעצור את הנאשם מבלי שערך בירור מקדים עמו כיוון שהוא נקרא למקום למטרה זו של סיוע במעצר הנאשם לאחר שדווח לו על ידי השוטר מוטי כי הנאשם מסרב להתלוות עמו לתחנת המשטרה. לטענת הנאשם, אמו וגיסו בשלב זה הפעיל השוטר קובי את השוקר כנגד הנאשם ואף כנגד הגיס. בעדותם של השוטרים מוטי וקובי לא נזכר עניין זה, אך הוא לא נשלל על ידם במפורש. רק השוטר דור טען כי לא היה שימוש בשוקר עובר לבריחתו של הנאשם. לא ניתן להכריע בוודאות במחלוקת זו, אך יש לציין כי בסופו של יום גרסתו של הנאשם נמצאה מהימנה יותר מגרסתו של השוטר קובי כפי שיפורט להלן, ויש רגליים לסברה כי כך אכן ארע. בשלב זה, הנאשם ברח והשוטר קובי רדף אחריו.

27. אני סבור כי ניתן לקבוע כי בשלב זה של האירוע הנאשם ידע כי יש כוונה לעכבו ואולי אף לעצרו, לפחות מבחינתו של השוטר קובי, גם אם השוטר מוטי השתכנע שלא לקחתם, ואף על פי כן הוא ברח.

28. בשלב זה החל השלב השני של האירוע, לאחר שהשוטר קובי הצליח להשיג את הנאשם. השוטר קובי טען כי

גם לאחר שהוא תפס את הנאשם, הנאשם המשיך להתנגד למעצר, התפרע והשתולל והוא נאלץ להשתמש נגדו בטייזר. הדבר לא הועיל והנאשם המשיך להתפרע, לנשוך ולשרוט. ברם, לא ניתן לסמוך על עדותו של השוטר קובי אשר ציין בעדותו כי הוא ננשך על ידי הנאשם, נשיכה שהותירה עליו סימן, כשלסימן זה לא הובאה כל ראיה. השוטר קובי לא ידע לומר אם הנשיכה תועדה במסגרת מסירת הודעתו במשטרה, ובנסיבות אלו, בין אם היא לא תועדה ובין אם היא תועדה, משלא הובאה כל ראיה לכך, החזקה היא כי נשיכה שכזו לא הייתה. השוטר קובי גם ציין כי הנאשם שבר מספר צלעות לשותפו שהיה עמו, כשלעניין זה ניתן לקבוע בוודאות כי למי מהשוטרים לא נשברה באירוע זה ולצד אחרת. ברי אפוא, כי השוטר קובי, למצער, ניסה להפריז בצורה ניכרת במעשים שיוחסו לנאשם ולא ניתן לסמוך ממצאים עובדתיים על עדותו.

29. אכן, השוטר דור ציין כי תוך כדי העימות עם הנאשם בניסיון לאזקו הם נפלו על הרצפה והוא נחבל בידו והנאשם היכה אותו בצלעותיו. ואולם, לאחר ששמעתי את גרסאות השוטרים אל מול גרסת הנאשם והגיס, איני סבור כי ניתן לקבוע ברמה הוודאית הנדרשת בהליך פלילי כי הנאשם ביצע פעולות תקיפה מכוונות, מעבר להתנגדות לאיזוקו ולמעצרו. מדובר בגרסה של השוטר דור אל מול גרסת הנאשם, שכן כאמור, איני יכול לקבל את גרסת השוטר קובי, ולא ניתן להעדיף את גרסת השוטר דור על פני גרסת הנאשם. מה גם, שגרסת השוטר יכולה לעלות בקנה אחד עם גרסת הנאשם כי הוא אך התנגד למעצרו.

30. באשר לאמירות המיוחסות לנאשם. בעניין זה יוחסה לנאשם בכתב האישום האמירה "אתם יותר גרועים מערבים ונאצים ותשלמו על זה ביוקר". ברם, השוטר קובי לא ידע לומר ששמע את הנאשם אומר "נאצים תשלמו על זה ביוקר". מאידך הוא ציין כי חרדים שהתקהלו במקום צעקו לעברם "נאצים" ו"בהמות". גם השוטר דור לא ייחס מילים אלו לנאשם כי אם לגיסו של הנאשם אשר קרא לעברם "נאצים" ו"ערבים". אכן, השוטר דור ציין כי הנאשם אמר לו כי הם עוד ישלמו על כך. ואולם, בשים לב לכל התוכן שיוחס לנאשם, משהוברר כי המילים "נאצים" ו"ערבים" שיוחסו לנאשם לא נאמרו על ידו כי אם מפי המתקבלים במקום, קיים ספק שמא גם המילים "תשלמו על זה ביוקר" לא נשמעו מפיו כי אם מאחד הנוכחים האחרים במקום. מה גם, שמילים אלו כשלעצמן אינן בהכרח מהוות איום. ניתן לפרש מילים אלו כאיום בהגשת תלונה כנגד השוטרים על מעשיהם כנגדו, כפי שהנאשם אכן עשה.

31. ניתן אפוא לקבוע כי הנאשם התנגד לעיכובו ולמעצרו, תוך כדי שהוא משתולל, ותוך כדי התנגדות זו השוטרים קיבלו מכות בגופם. איני סבור כי הוכח שהנאשם ביצע תקיפה מכוונת כנגד השוטרים, וודאי לא הוכח שהוא נשך את השוטר קובי. לא נשמעה כל עדות המייחסת לנאשם את האמירות "נאצים" או "ערבים", ונותר ספק אם הוא אמר את המילים "אתם תשלמו על כך ביוקר", שבכל מקרה אינן מהוות איום בנסיבות העניין.

שאלת חוקיות העיכוב והמעצר

32. נותר אפוא, לדון בשאלה האם הנאשם היה רשאי להתנגד למעצרו בהפעלת כוח סביר ומידתי, כפי שעשה, שאם כן הרי שאין לייחס לו עבירה של תקיפת שוטרים (ראו: ע"פ 136/51 פּרנְקֶל נ' הוּעֵמ"ש, פ"ד ה(1) 1602 (1951); יעקב קדמי, **על סדר הדין בפלילים**, חלק ראשון (מהדורה מעודכנת, תשס"ח), עמ' 143-146).

33. סעיף 67 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996 (להלן: "חוק המעצרים") קובע כי אם היה לשוטר יסוד סביר לחשד כי אדם עבר עבירה, או כי הוא עומד לעבור עבירה העלולה לסכן את שלומו או בטחונו של אדם, או את שלום הציבור או את בטחון המדינה, רשאי הוא לעכבו כדי לברר את זהותו ומענו או כדי לחקור אותו ולמסור לו מסמכים, **במקום הימצאו**. שוטר רשאי לדרוש מאדם להילוות עמו לתחנת המשטרה או לזמנו לתחנת המשטרה למועד אחר שיקבע, אם נתקיימו שניים אלה: יש יסוד סביר לחשד שהוא עבר עבירה או יש הסתברות גבוהה שהוא עומד לעבור עבירה והזיהוי היה בלתי מספיק, או לא ניתן לחקור אותו במקום הימצאו.

34. מעבר לכך, גם מקום בו מתקיימים התנאים שקובע הדין כמספיקים לדרישת הילוות לתחנת המשטרה, פקודת המטה הארצי של משטרת ישראל בעניין עיכוב, מעצר ושחרור (פקודה 14.01.34, סעיף 3(ב)(ג)) קובעת: "ככלל, במקום שאין בכך כדי להפריע להמשך הטיפול המשטרתי, יש להעדיף זימונו של אדם לתחנת המשטרה, על פני הדרישה להילוות לשוטר". בעניין זה ציין בית המשפט (ע"א (מחוז-ת"א) 44886-04-15 **כהן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 18.04.16)) כי: "הדרישה שבס.ק. 2 לעיל (= סעיף 67(ב)(2) לחוק המעצרים - א.ס.). אינה דרישה טכנית פורמאלית שדי בהתקיימה כדי להקים באופן אוטומטי את דרישת הילוות לתחנת המשטרה לצרכי חקירה, משזו צריכה לקיים גם את דרישת הפגיעה המינימאלית וגם את דרישת הסבירות. ברירת המחדל הינה זימון מתואם לתחנת המשטרה, ולא דרישת הילוות מיידית" (וראו גם: ת"פ 16830-09-15 **מדינת ישראל נ' פלונית** (פורסם בנבו, 6.11.17)).

35. הדבר נכון עוד יותר נוכח העובדה כי מדובר היה בליל שבת, כשפקודות המשטרה באשר ללקיחת חשוד לתחנת המשטרה ביום השבת מחמירות עוד יותר. כך נקבע בנוהל "עיכוב מעצר בשבת הסעת חשוד וחקירתו" כי גם אם נסיבות המקרה מחייבות המשך טיפול משטרתי אך לא קיים צורך בחקירה מיידית, או הכרח בהעברת החשוד לתחנת המשטרה, תימסר לחשוד "הזמנה לסור למשטרה" למועד שלאחר צאת השבת וזאת לאחר זיהוי וודאי של החשוד. בהמשך נקבע כי אם חייבו נסיבות המקרה את המשך הטיפול המשטרתי וקיים צורך בחקירת החשוד, על הקצין האחראי על החקירה לשקול את ההכרח בהבאת החשוד למשטרה, כשבין היתר עליו ליתן דעתו קיומה של סכנה לחיי אדם ו/או לרכוש במידה והחשוד לא ייחקר באופן מידי, חשש להימלטות מהדין, להעלמת ראיות או לתיאום גרסאות. גם במקרה שהותרת החשוד במקום מקימה חשש ממשי שהישארותו תלבה את היצרים ותגרום להפרת שלום הציבור ניתן לקחת את החשוד לתחנה, אך זאת תוך התייעצות עם קצין אח"ם מרחבי וקבלת אישור ממ"ר. כך או כך, יש להימנע ככל שניתן, מהסעתו של החשוד במידה והוא שומר שבת. וכך או כך, בהתאם להוראות הנוהל לא ניתן היה ממילא לקיים את החקירה בתחנת המשטרה במשך כל השבת.

36. מכאן, שהסמכות של השוטר מוטי להורות לנאשם להתלוות עמו לתחנת המשטרה, הייתה מותנת ראשית לכל, בהתאם לחוק המעצרים, בכך שזיהוי היה בלתי מספיק או שלא ניתן היה לחקור אותו במקום הימצאו. תנאים אלו לא התקיימו. זהותו של הנאשם הייתה ידועה לשוטרים וניתן היה לחקור אותו במקום, או למצער מחוץ לבית, בפרט בשים לב שגם האח עוכב ואף נעצר, והמריבה כבר שכחה. מצבו הנפשי של האח היה ידוע לשוטרים וביור קצר אודות שארע עם הנאשם ועם האם היה די בו ולא היה צורך לקחת את הנאשם לתחנת המשטרה. מדו"ח המעצר של האח (ת/2) עולה כי השוטר מוטי ציין במפורש כי האח נעצר בשל היותו "מסוכן לבני משפחתו, שעושה רושם שהוא נמצא במצב של חולי נפשי..." ותוך ציון דברי האח: "אני התעצבנתי וזרקתי צלחת על הרצפה, ואחי מאיר (הנאשם) רוצה להרוג אותי עוד הלילה".

37. ואכן, כאמור, אני נוטה לקבל את עדויות הנאשם, האם והגיס כי השוטר מוטי שמע את דברי הנאשם והגיס ונאות שלא לעמוד על הילוותו של הנאשם אליו לתחנת המשטרה. דא עקא, שהשוטר קובי שנכנס לבית לאחר שהוזעק על ידי השוטר מוטי עוד קודם לכן, נכנס לבית וישר החל במעצרו של הנאשם מבלי לברר את המצב לאשורו ומבלי להפעיל שיקול דעת. לכך, לא הייתה הצדקה. למצער, השוטר מוטי שהשתכנע בהעדר צורך בלקיחת הנאשם בשבת לתחנת המשטרה, ולמצער, היה עליו להגיע למסקנה מתבקשת זו נוכח כל האמור, היה צריך לומר לשוטר קובי כי אין צורך בעיכוב הנאשם.

38. כך או כך, המצב בו מתקבלת תלונה של אזרח אודות תקיפה תוביל לעיכובו של הנילון תוך שלילת חירותו הובלתו לתחנת המשטרה מבלי לערוך תחקור מינימאלי במקום אינה מתקבלת על הדעת. במקרה זה כבר מוקד המשטרה אשר קיבל את התלונה ציין כי המודיע' שמסר שאחיו הכה אותו ושגם ההורים אינם משתלטים על אחיו' נשמע חולה בנפשו. אמנם בכך אין ללמד כי המתלונן לא הותקף, ואולם הדבר דרש ולותחקור ראשוני במקום, וכאמור בדו"ח המעצר של האח נרשם על ידי השוטר קובי עצמו כי האח דווקא הוא זה שהשתולל וזרק כוסות והוא נעצר כדי להרגיע אותו. כמובן שאין מצופה משוטר שנקלע למקום בעקבות תלונה יבצע חקירה מקיפה במקום ויכריע בטענות השונות, אך מצופה ממנו, וחובתו היא, להפעיל שיקול דעת, בטרם יפעיל את סמכותו שיש בה כדי לפגוע פגיעה חמורה בזכויות יסוד חוקתיות כזכות החירות והזכות לחופש תנועה. הדבר נכון במיוחד שעה שפגיעה זו מלווה בפגיעה בחופש הדת של החשוד ומכריחה אותה על אחת ממצוות דתו החמורות כחילול שבת, דבר שכאמור, גם פקודות המשטרה מכוונות לו. בנסיבות העניין, לא ניתן לקבל את אמירת השוטרים כי יש הצדקה להסעת הנאשם לתחנה בשבת רק מפני ש"יותר טוב ששניהם עכשיו יהיו אצלנו במשטרה ככה יהיה לה (=לאם - א.ס.) שקט כי שניהם אלימים והם עלולים לפגוע אחד בשני ובמשפחה ולגרום נזק", כפי שרשם השוטר מוטי בדו"ח הפעולה.

39. מהעדויות עלה כי דבר מזה לא נעשה, ואם נעשה הרי שכפי שעולה מעדויות הנאשם והגיס, השוטר מוטי לא עמד על עיכוב הנאשם. פעולתו של השוטר קובי בעיכוב הנאשם ובמעצרו נעשתה ללא הפעלת שיקול דעת כלשהו, כפי שעלה מעדותו שלו עצמו בבית המשפט. הפעולות שננקטו אפוא לעיכובו של הנאשם ולהעברתו לתחנת המשטרה, היו מתחילה מנוגדות לדין ולפקודות ונעשו מבלי להפעיל שיקול דעת. יש לזכור כי מדובר בפגיעה קשה בזכויותיו של הנאשם, הן זכותו לחירות והן זכותו לחופש דת. בנסיבות אלו קמה לנאשם את הזכות להתנגד לעיכוב ולברוח מהבית, ולהתנגד למעצר גם לאחר מכן. השימוש שעשה הנאשם בידיו ורגליו שעה שהשוטרים ניסו לכבול אותו ולקחתו לתחנת המשטרה, גם אם לא היה מדובר אך בפעולות אינסטינקטיביות כתוצאה מהשימוש בשוקר, הם בגדר הפעלת כוח בלתי סביר במסגרת התנגדות למעצר הבלתי חוקי. כמובן, שמתן בעיטות לצלעות כמו גם נשיכה מהוות חריגה מהפעלת כוח סביר להתנגדות. ברם, פעולות אלו לא נעשו, שכן, כאמור, איני מקבל את גרסת השוטרים בעניין זה.

הגנה מן הצדק

40. על כל אלו יצוין כי גם אם היה מקום לייחס לנאשם עבירה של תקיפת שוטר בשים לב למכות שהשוטרים הוכו במהלך מעצרו של הנאשם (בשים לב לאמור, כי נשיכה מכוונת כמו גם בעיטה מכוונת ניתן לקבוע כי לא היו), או אפילו עבירה של איזמים, הרי שיש צדק בטענת ב"כ הנאשם כי היה מקום להורות על ביטול האישום כנגד הנאשם בשל הגנה מן הצדק. ואבהיר.

41. אין מחלוקת כי כנגד הנאשם הופעל כוח שכלל גם שימוש חוזר ונשנה בשוקר חשמלי, בכלל זה בתוך הניידת שעה שהוא היה אזוק. לטענת הגיס, השוטר קובי המשיך להשתמש בשוקר כנגד הנאשם גם לאחר שהוא ביקש שיניחו לו ואמר כי הוא מוכן להתלוות אליהם ושעה שהנאשם לא יכול היה לזוז, ראשו מוטה לאחור וידיו ורגליו תפוסות. לטענת הנאשם, השוטר קובי אף השפיל אותו בניידת, כינה אותו בכינויי גנאי ואף פנה אליו ואמר לו: "אתה נקבה. מה אתה קופץ? כולה נתתי לך טיזר בביצים". כאמור, ההתנהלות בכל הנוגע לעיכוב הנאשם, מעוררת אף היא שאלות.

42. כאמור, הנאשם פנה למח"ש בתלונה כנגד השוטרים בשל אלימות ושימוש בכוח מופרז שננקטו כנגדו שלא לצורך ושלא לצורך המעצר. ואולם, מח"ש הודיעה לנאשם ביום 25.05.14, כי הוחלט לסגור את התיק "ללא חקירה מאין עניין לציבור". זאת, ללא שזימנה את השוטרים למסירת גרסה, לא זימנה עדים מטעם הנאשם, על אף שאין מחלוקת כי לאירוע היו עדים רבים, ביניהם לפחות אחד מהם היה ידוע, כגיסו של הנאשם, ושם אחד שהנאשם מסר, וקיומם של דו"חות רפואיים המתעדים חבלות שנמצאו על גופו - שריטות במקומות שונים בגופו ורגישות בצלעות משמאל (נ/1).

43. אכן, ככלל, כאשר ניתן אישור שפיטה בהתאם להנחיות פרקליט המדינה (הנחיה מס' 2.18 - מדיניות התביעה בתיקי חקירה בהם חשוד בביצוע עבירה כלפי שוטר מתלונן על שימוש בכוח מצד שוטר), יש לנהל את ההליך כנגד הנאשם ולברר את טענותיו במסגרת ההליך העיקרי ואין מקום לביטול ההליך בראשיתו בשל טענה זו (ראו: ע"פ (מחוזי-ים) 35419-05-11 **מדינת ישראל נ' טל** (פורסם בנבו, 11.10.11)). זאת בין היתר מפני שדרך המלך היא הגשת ערר כנגד החלטת מח"ש. מטעם זה במקרה זה נדחתה על ידי טענת ב"כ הנאשם בראשית ההליך להורות על ביטול ההליך בשל הגנה מן הצדק (ראו החלטה מיום 4.12.16). ואולם, בכך אין כדי למנוע דיון מחודש בטענה לאחר בירור הנסיבות במסגרת שמיעת הראיות.

44. במקרה זה, לאחר ששמעתי את מכלול הראיות, ובפרט נוכח המסקנות אליהן הגעתי, המתייחסות הן למעצר והן לשימוש בכוח כנגד הנאשם, הרי שמבלי לקבוע עמדה אודות פעולות השוטרים, שכן אלו נבחנו על ידי במסגרת הכרעת הדין בהיבט של מעשי הנאשם ביחס אליהם ולא את מעשי השוטרים מבחינתם שלהם, ניתן לומר באופן ברור כי סגירת התלונה של הנאשם "ללא חקירה לציבור מאין עניין לציבור", בעייתית, בלשון המעטה ומעוררת אי נוחות. למח"ש חובה לחקור כראוי תלונות כנגד שוטרים הנחשדים בביצוע עבירות, ולא זו בלבד ש"לציבור עניין רב כי תלונות הדדיות של שוטר מול אזרח בעקבות אירוע נתון, יחקרו ויבררו שתיהן עד תום, מתוך גישה שוויונית ובלתי מפלה" (ע"פ (מחוזי-ים) 2139/08 **מדינת ישראל נ' סנדור** (פורסם בנבו, 1.06.08); ע"פ (מחוזי-ים) 10645-02-14 **מדינת ישראל נ' ממן** (פורסם בנבו, 25.08.14)); אלא שבמקרה זה עולה כי הדבר דרש גם דרש חקירה. למעשה, לא ניתן משקל זהה לתלונות ההדדיות שהגישו הנאשם והשוטרים האחד כנגד השני, שכן תלונת הנאשם נסגרה ללא חקירה מהטעם של חוסר עניין לציבור ואילו תלונת השוטרים נחקרה ואף הביאה להגשת כתב אישום כנגד הנאשם. ובנסיבות אלו, היה מקום לבטל את כתב האישום כנגד הנאשם בשל אכיפה בררנית המהווה הגנה מן הצדק בהתאם להוראת סעיף 149(10) לחוקסדרהדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982. ברם כאמור, אין צורך בכך לאחר שלא הוכחה אשמתו של הנאשם בעבירות שיוחסו לו.

כאמור, אפוא, בפתיחה, אני מזכה את הנאשם מהעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ניתנה היום, ג' טבת תשע"ח, 21 דצמבר 2017, במעמד ב"כ הצדדים.